

آموزش و پرورش تطبیقی

مجموعه علوم تربیتی ۲

مؤلفان: هادی قادریانی - جمشید رشیدی - سواره یوسفی

قادرانی، هادی

و پرورش تطبیقی/ کارشناسی ارشد مجموعه علوم تربیتی ۲ / هادی قادرانی - جمشید رشیدی - سواره

یوسفی آموزش

مشاوران صعود ماهان ، ۱۴۰۴

۲۷۲ص: جدول، نمودار (آمادگی آزمون کارشناسی ارشد علوم تربیتی ۲)

ISBN:978-600-458-789-1

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

فارسی - چاپ دوم

۱-آموزش و پرورش تطبیقی ۲-آزمونها و تمرینها (عالی) ۳-آزمون دوره های تحصیلات تکمیلی

۴-دانشگاهها و مدارس عالی - ایران - آزمونها

هادی قادرانی - جمشید رشیدی - سواره یوسفی

ج - عنوان

LB ۲۳۵۳ ق/ ۱۶۴ آ

۳۷۸/۱۶۶۴

رده بندی دیویی:

۲۰۰۰۸۴۲

کتابخانه ملی ایران

نام کتاب: ☒

آموزش و پرورش تطبیقی

مؤلفان: ☒

هادی قادرانی - جمشید رشیدی - سواره یوسفی

ناشر: ☒

مشاوران صعود ماهان

نوبت و تاریخ چاپ: ☒

دوم / ۱۴۰۴

تیراژ: ☒

۱۰۰۰ جلد

قیمت: ☒

۴/۱۵۰/۰۰۰ ریال

شابک: ☒

ISBN ۹۷۸-۶۰۰-۴۵۸-۷۸۹-۱

انتشارات مهر سبحان: خیابان ولیعصر، بالاتر از تقاطع مطهری، روبروی فنادی هتل بزرگ تهران، جنب بانک

تلفن: ۸۱۰۰۱۱۳-۴

ملی، پلاک ۲۰۵۰

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به موسسه آموزش عالی آزاد ماهان می باشد. هر گونه اقتباس و کپی برداری

از این اثر بدون اخذ مجوز پیگرد قانونی دارد.

مقدمه ناشر:

آیا آنانکه می‌دانند با آنانکه نمی‌دانند برابرند؟ (قرآن کریم)

پس از حمد و سپاس و ستایش به درگاه بی‌همتای احدیت و درود بر محمد مصطفی، عالی نمونه بشریت که در تاریخ دور تاریخ، بنا به فرمان نافذ صمدیت از میان مردمی برخاست که خود بودند در پست‌ترین حد توحش و ضلال و بربریت و آنگاه با قوانین شامل خویش هم ایشان را راهبری نمود و رهانید از بدویت و استعانت جوییم از قرآن کریم، کتابی که هست جاودانه و بی‌نقص تا ابدیت.

کتابی که در دست دارید آخرین ویرایش از مجموعه کتب خودآموز مؤسسه آموزش عالی آزاد ماهان است که بر مبنای خلاصه درس و تأکید بر نکات مهم و کلیدی و تنوع پرسش‌های چهار گزینه‌ای جمع‌آوری شده است. در این ویرایش ضمن توجه کامل به آخرین تغییرات در سرفصل‌های تعیین شده جهت آزمون‌های ارشد تلاش گردیده است که مطالب از منابع مختلف معتبر و مورد تأکید طراحان ارشد با ذکر مثال‌های متعدد بصورت پرسش‌های چهار گزینه‌ای با کلید و در صورت لزوم تشریح کامل ارائه گردد تا دانشجویان گرامی را از مراجعه به سایر منابع مشابه بی‌نیاز نماید.

لازم به ذکر است شرکت در آزمون‌های آزمایشی ماهان که در جامعه آماری گسترده و در سطح کشور برگزار می‌گردد می‌تواند محک جدی برای عزیزان دانشجو باشد تا نقاط ضعف احتمالی خود را بیابند و با مرور مجدد مطالب این کتاب، آنها را برطرف سازند که تجربه سال‌های مختلف موکد این مسیر به عنوان مطمئن‌ترین راه برای موفقیت می‌باشد.

لازم به ذکر است از پورتال ماهان به آدرس www.mahanportal.ir می‌توانید خدمات پشتیبانی را دریافت دارید.

و نیز بر خود می‌بالیم که همه ساله میزان تطبیق مطالب این کتاب با سؤالات آزمون‌های ارشد- که از شاخصه‌های مهم ارزیابی کیفی این کتاب‌ها می‌باشد- ما را در محضر شما سربلند می‌نماید.

در خاتمه بر خود واجب می‌دانیم که از همه اساتید بزرگوار و دانشجویان ارجمند از سراسر کشور و حتی خارج از کشور و همه همکاران گرامی که با ارائه نقطه نظرات سازنده خود ما را در پربارتر کردن ویرایش جدید این کتاب یاری نمودند سپاسگزاری نموده و به پاس تلاش‌های بی‌چشمداشت، این کتاب را به محضرشان تقدیم نماییم.

مؤسسه آموزش عالی آزاد ماهان

معاونت آموزش

صفحه	عنوان
۷	فصل اول: کتاب روش‌شناسی و اصول حاکم بر مطالعات تطبیقی
۱۵	سؤالات چهار گزینه‌ای تألیفی فصل اول
۱۷	پاسخ تشریحی سؤالات تألیفی فصل اول
۱۹	فصل دوم: فواید و کاربرد مطالعات آموزش و پرورش تطبیقی
۲۸	سؤالات چهار گزینه‌ای تألیفی فصل دوم
۳۰	پاسخ تشریحی سؤالات تألیفی فصل دوم
۳۳	فصل سوم: اصطلاحات و مفاهیم اساسی در مطالعات آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل
۴۲	سؤالات چهار گزینه‌ای تألیفی فصل سوم
۴۴	پاسخ تشریحی سؤالات تألیفی فصل سوم
	فصل چهارم: دوره نقل مشاهدات و شرح خاطرات سیاحان و جهانگردان به عنوان نخستین مطالعات آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل
۴۷	بین‌الملل
۵۵	سؤالات چهار گزینه‌ای تألیفی فصل چهارم
۵۷	پاسخ تشریحی سؤالات تألیفی فصل چهارم
۵۹	فصل پنجم: دوره‌ای که مطالعات آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌المللی تحت تأثیر نهضت انترناسیونالیست‌ها قرار گرفت.
۷۰	سؤالات چهار گزینه‌ای تألیفی فصل پنجم
۷۲	پاسخ تشریحی سؤالات تألیفی فصل پنجم
	فصل ششم: دوره‌ای که محققان مطالعات آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل از روشهای علمی معمول در علوم اجتماعی بهره گرفتند.
۷۵	گرفتند.
۸۳	سؤالات چهار گزینه‌ای تألیفی فصل ششم
۸۵	پاسخ تشریحی سؤالات تألیفی فصل ششم
۸۷	فصل هفتم: تاریخ تحول آموزش و پرورش ژاپن
۱۰۵	سؤالات چهار گزینه‌ای تألیفی فصل هفتم
۱۰۷	پاسخ تشریحی سؤالات تألیفی فصل هفتم
۱۱۱	فصل هشتم: تاریخ تحول آموزش و پرورش انگلستان
۱۳۱	سؤالات چهار گزینه‌ای تألیفی فصل هشتم
۱۳۵	پاسخ تشریحی سؤالات تألیفی فصل هشتم
۱۳۹	فصل نهم: تاریخ تحول آموزش و پرورش در آلمان
۱۶۰	سؤالات چهار گزینه‌ای تألیفی فصل نهم

۱۶۳	پاسخ تشریحی تألیفی فصل نهم
۱۶۷	فصل دهم: آموزش و پرورش در ملل مختلف
۱۹۶	سؤالات چهار گزینه‌ای تألیفی فصل دهم
۱۹۹	پاسخ تشریحی سؤالات تألیفی فصل دهم
۲۰۵	سؤالات چهار گزینه‌ای و پاسخنامه کنکور سراسری ۸۷-۹۳
۲۵۴	سوالات و پاسخ تشریحی کنکور سراسری ۱۴۰۱
۲۶۰	سوالات و پاسخ تشریحی کنکور سراسری ۱۴۰۳
۲۷۲	منابع

فصل اول

کتاب روش‌شناسی و اصول حاکم بر

مطالعات تطبیقی

عناوین اصلی

- ❖ اصل برداشت سیستمی و نظام‌گرا
- ❖ اصل بکارگیری اصطلاحات استاندارد شده و قابل قیاس
- ❖ اصل گزینش دقیق اطلاعات و ارقام
- ❖ اصل واقعیت‌بینی و عینیت‌گرایی
- ❖ اصل توجه به ابعاد گوناگون پدیده‌های تربیتی
- ❖ اصل انتخاب واحدهای محدودتر و انتخاب اصلح متغیرها
- ❖ اصل آموزش و پرورش به عنوان یک علم

فصل اول

کتاب روش‌شناسی و اصول حاکم بر مطالعات تطبیقی

در ادبیات، تحقیق معمولاً دو شیوه کلی دارد که پژوهشگران را برای نیل به مقصدشان یاری می‌دهد. ۱- روش تجزیه و آزمایش ۲- روش تطبیقی و مقایسه‌ای. از روش تجزیه و آزمایش معمولاً جهت فرضیات برای پذیرفته شدن و رد شدن آنها استفاده می‌شود. در حوضه علوم اجتماعی و انسانی به ویژه در قلمرو آموزش و پرورش نمی‌توان شرایط حاکم بر پدیده‌های تربیتی را تغییر داد مثلاً نمی‌توان شرط جنگ یا قحطی و پیامد آن بر تعلیم و تربیت را تجربه و آزمایش کرد، به همین دلیل در علوم انسانی و مسائل تربیتی از روش تطبیق و مقایسه استفاده می‌کنند.

رویدادهای تربیتی همواره منبعث از عوامل تاریخی و نیروهای سیاسی، فرهنگی و اجتماعی است و امکان آن را ندارد که یکسره از مقتضیات جامعه‌ای که آن را در متن خود جای داده است برکنار باشد.

پژوهشگران مطالعات تطبیقی و نظام تعلیم و تربیت کشورها ناگزیر هستند در مطالعات خود به اصول زیر توجه کنند:

۱- اصل برداشت سیستمی و نظام‌گرا در کار بررسی مطالعات تطبیقی

باید توجه داشت که مطالعه تطبیقی فقط مقایسه ساده بین پدیده‌های تربیتی یک نظام آموزشی نیست بلکه نظام آموزش و پرورش در هر کشوری با محیط‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، فیزیکی و تکنولوژیک و اقتصادی در ارتباط تنگاتنگ است و سازمان آموزش و پرورش را نمی‌توان به صورت جزئی مستقل و سیستمی بسته در نظر گرفت.

نظام آموزش و پرورش هر کشوری دارای ویژگیهای زیر است:

الف: سیستمی است که از نهادهای دیگر اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جامعه متأثر است.

ب: دارای سیستمی از اهداف می‌باشد و فعالیتهای خود را در جهت تحقق این هدفها متمرکز نموده است.

ج: دارای سیستمی از فنون و تکنیک‌ها و تجهیزات است که نیل به اهداف را ممکن می‌سازد.

د: دارای سیستمی از تشکیلات است (تشکیلات سازمانی) که افراد را برای انجام فعالیتهای آموزشی و پرورشی و اداری در واحدهای مختلف متشکل کرده است.

ه: دارای سیستم مدیریتی است.

ل: دارای سیستمی از مقررات و ضوابط و هنجارها است.

۲- اصل بکارگیری اصطلاحات استاندارد شده و قابل قیاس در بررسی‌های تطبیقی

این اصل باعث می‌شود که کار مقایسه جنبه‌های مختلف آموزشی و پرورش به علت وجود تعاریف استاندارد شده و عملیاتی از طریق اصطلاحات تطبیقی ممکن گردد.

۳- اصل گزینش دقیق اطلاعات و ارقام

گزارشهای غیردقیق کشورها به یونسکو که به چهار دلیل الف) فقدان راهنمایی مشابه و دقیق به منظور جمع‌آوری، انعکاس و انتشار

این اطلاعات توسط دولت‌ها ب) تعصب خاص گزارش‌دهندگان در مورد افشاء آمار و ارقام صحیح مبتنی بر واقعیت ج) عدم دسترسی گزارش‌کنندگان به اصطلاحات استاندارد شده د) ضعف صلاحیت حرفه‌ای گزارش‌دهندگان باعث ایجاد چنین اصلی شده است.

۴- اصل واقعیت‌بینی - عینیت‌گرایی و اجتناب از تعصب و اعمال حب و بغض شخصی نسبت به تحلیل پدیده‌های تربیتی:

در مطالعات تطبیقی آموزش و پرورش پژوهشگر لازم است سعی نماید دور از تعلقات فرهنگی و عاطفی خویش به پدیده مورد بررسی، عنایت ورزد.

این اصل یکی از اصولی است که از تأثیرات تعصب و اعمال حب و بغض در انتخاب موضوع تحقیق بیان مسأله تحقیق و تفسیر یافته‌های پژوهشی و از گرفتار شدن در دام پیشرویه‌های مبتنی بر ذهنیات محقق جلوگیری می‌کند در این صورت است که بررسی‌های تطبیقی بررسی مبتنی بر واقعیت است.

برای مثال کسانی از پژوهشگران آموزش و پرورش تطبیقی که ممالک دیگر را بر حسب معیارهای ذهنی که از تربیت و محیط خویش گرفته است توصیف کند و نظام آموزشی کشورش را بهترین نظام آموزشی دنیا بدانند یا محقق جهان سومی که هر آنچه را که بیگانه دارد معتبر می‌شمارد و بر اساس آن عمل مقایسه را صورت می‌دهد.

۵- اصل توجه به ابعاد گوناگون پدیده‌های تربیتی

اصل دیگری که در مطالعات آموزش و پرورش و بین‌الملل باید به آن توجه شود این است که در مطالعات آموزش و پرورش تطبیقی مقایسه نظام‌های آموزشی جوامع که از نظر تاریخ، سنن، زبان، اقتصاد، میزان انسجام ملی و ایدئولوژی با هم متفاوتند باید به گونه‌ای باشد که عوامل موثر در ایجاد چنین تفاوت‌هایی که منجر به اختلاف در ویژگی‌های نظام آموزشی آنها شده است مورد بررسی و تحلیل قرار گیرد.

۶- اصل انتخاب واحدهای محدودتر و انتخاب اصلح متغیرها در مطالعات تطبیقی آموزش و پرورش

به علت پیچیدگی جریان تعامل و تعاطی نظام آموزش و پرورش از طرفی با انسان که هدف تربیت است و از سوی دیگر با نظام‌های دیگر فلسفی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی، رعایت این اصل در این‌گونه مطالعات اجتناب‌ناپذیرتر است. برای مثال در مطالعه و مقایسه نظام آموزشی دو کشور ژاپن و انگلستان موضوع مقایسه را به واحدهای کوچکتری چون شیوه مدیریت و اداره امور آموزش، روش تأمین بودجه و هزینه‌های آموزشی - مقاطع تحصیلی (آموزش قبل از دبستان - ابتدایی - راهنمایی متوسطه یا عالی) تقسیم نمود و سپس به مطالعات تطبیقی دست زد.

۷- آموزش و پرورش تطبیقی به عنوان یک علم

دانش‌آموز و پرورش تطبیقی در اغلب ممالک دانشی دامن گستر است که به مقایسه، نقد و تحلیل پدیده‌های تربیتی چه در داخل یک نظام و چه در میان چند نظام آموزشی ممالک مختلف جهان می‌پردازد.

آموزش و پرورش تطبیقی به عنوان دانشی متمایز و مشخص که وجه علمی به خود گرفته از اوایل قرن نوزدهم پای به عرصه وجود گذاشته و تاریخ تولد آن می‌توان با انتشار کتاب و تدبیر و نقطه نظرهای مقدماتی در باب آموزش و پرورش تطبیقی از طرف محقق عالی‌قدر فرانسوی به نام مارک آنتوان ژولین در سال ۱۸۱۷ مقارن دانست.

او برای اولین بار روش‌های سنجیده‌ای جهت مقایسه مسائل آموزشی و پرورش ممالک مختلف جهان ارائه داد و بدین سان مطالعات تطبیقی را هدفدار، قانونمند و انتظام یافته کرد. از جمله دانشمندان دیگری که بعد از ژولین نقش مؤثری در علمی کردن دانش تعلیم و تربیت تطبیقی داشته‌اند می‌توان از فردریک اشنایدر آلمانی - اسحاق کندل - روبرت اولیچ آمریکایی و نیکلاس هنر انگلیسی و پدرو روزلورا او نام برد. این دانشمندان با روشن‌بینی و بصیری ژرف معتقد بودند که نظام‌های آموزش و پرورش مولدیک سری از عوامل و نیروهای اجتماعی تاریخی، سیاسی و اجتماعی قابل تشخیص و تمیز می‌باشند و بررسی نظام‌های تربیتی به عنوان نهاد اجتماعی که جزء لاینفک جامعه است نمی‌توان بدون در نظر گرفتن نهادهای دیگر اجتماعی که در شکل دادن و رشد و توسعه نظام‌های آموزشی نقش حیاتی ایفا کرده‌اند صورت پذیرد.

توجه به چنین مسائلی بود که علمای آموزش و پرورش تطبیقی را تا اواسط قرن بیستم از محدود کردن کار خود به جمع‌آوری

اطلاعات و ارقام منصرف کرده و آنان را وادار به مطالعه بنیادهای تاریخی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی و همچنین نیروهای مؤثر در هر کشوری برای ایجاد نظام‌های آموزشی کرده است.

در اینگونه مطالعات بیشتر به شرح و تفسیر پویایی پدیده‌های تربیتی به جای توصیف ایستایی مؤسسات آموزشی پرداخته شده است. تفکر علمی و پژوهشهای مبتنی بر علت و معلول‌یابی از ویژگیهای بررسیهای علمی است کم به برکت اهتمام و تلاش دانشمندان فوق‌الاشاره جای مطالعات صرفاً توصیفی را گرفت.

ویلیام هاریس آمریکایی: به ارتباط و تعامل بین دستگاه آموزش و پرورش و جامعه بطور کلی اشاره کرده است.

ماتیو آرنولد انگلیسی: به جمع‌آوری اطلاعات قابل قیاسی و وابستگی نظام تعلیم و تربیت به نهادهای فرهنگی جامعه تاکید دارد.

لاوی سور آماردان فرانسوی: به شیوهی تجزیه و تحلیل اطلاعات و بحث درباره مشکلات موجود در روش‌شناسی تطبیقی پرداخته و به محدودیت عمل تطبیق و قیاس که صرفاً بر اساس اطلاعات کمی باشد اشاره کرده است.

پس از جنگ دوم جهانی، مطالعات مربوط به آموزش و پرورش تطبیقی وارد مرحله جدیدی شد که می‌توان آن را دوره فرمالیسم نامید.

با تأسیس انجمن آموزش و پرورش تطبیقی در سال ۱۹۵۶ در نیویورک یکی از مراکز علمی مطالعات تطبیقی در زمینه آموزش و پرورش ایجاد گردید. این سازمان به همت ویلیام بریک من موجبات گردهمایی‌های بین‌المللی آموزش و پرورش را در دانشکده علوم تربیتی دانشگاه نیویورک فراهم نمود.

فعالتهای علمی این انجمن موجب شد، رشته‌ای از معارف بشری تحت عنوان آموزش و پرورش بین‌الملل و تطبیقی در دانشگاه‌های معتبر جهان دایر شود و مراکز مطالعات بین‌الملل در زمینه آموزش و پرورش در اقصی نقاط به ویژه در کنار دانشگاه‌های معتبر جهان پا به عرصه وجود نهاد و مشارکت دانشمندان این رشته و سایر شعب میان رشته‌ای از جمله اقتصاد آموزش و پرورش - جامعه‌شناسی آموزش و پرورش - سیاست آموزشی و پرورش و برنامه‌ریزی آموزش و مردم‌شناسی را به منظور پژوهشهای علمی در راستای مسائل آموزش و پرورش در سطح علمی و مقیاس بین‌المللی و ارائه تدابیری در جهت حل و فصل رضایت بخش این مشکلات فراهم کند.

اندیشه تغییر انجمن آموزش و پرورش تطبیقی به شورای جهان آموزش و پرورش تطبیقی در سال ۱۹۶۱ توسط ژوزف کاتز کانادایی مطرح شد که مورد استقبال قرار گرفت. یونسکو سال ۱۹۷۰ را سال جهانی آموزش و پرورش نامید.

هدف از تشکیل شورای آموزش و پرورش تطبیقی چنین اعلام شده است:

توسعه آموزش و پرورش به منظور بالا بردن سطح تفاهم بین‌المللی و دستیابی به صلح جهانی - همکاری فرهنگی و علمی بین‌الملل مختلف جهان و دفاع از حق برخورداری از آموزش و پرورش برای همه افراد ذینفع و بهبود بخشیدن نظام‌های آموزشی جهان از طریق برپای نمایشگاه‌های مقایسه‌ای و تطبیقی از نظام‌های آموزشی متفاوت جهان.

یکی از اهداف مهم این انجمن توسعه مطالعات آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل در سطح جهان و بالا بردن وجهه علمی اینگونه مطالعات به عنوان اساس هرگونه برنامه‌ریزی و اصلاحات آموزشی ذکر شده است.

در سال ۱۹۹۶ انجمن آموزش و پرورش تطبیقی در استرالیا و نیوزلند برگزار شده که دهمین اجلاس جهانی آموزش و پرورش تطبیقی در استرالیا در دانشگاه سیدنی بود و موضوع مورد بررسی اجلاس، مدرنیزه کردن و جهانی کردن آموزشی و پرورش بود.

این مجالس جهانی فرصتی مناسب و مغتنم برای تبادل نظر، ارائه نقطه نظرهای کارشناسان محققان این دانش نوین است.

از تالیفات مهمی که طی سالهای اخیر به رشته تحریر درآمده است.

لوتان کوی از آموزش و پرورش تطبیقی به عنوان علم بین رشته‌ای که تخصص‌های مختلف را برای تبیین پدیده‌های تربیتی چه در داخل یک کشور و چه در بین ممالک با فرهنگ‌های مختلف می‌طلبد نام می‌برد.

او اعتقاد راسخ دارد که تحلیل و بررسی نظام‌های آموزشی هم باید در بطن زمینه‌های ملی و هم باید با توجه به زمینه‌های جهانی آن مورد توجه قرار گیرد بدین سان او بهره‌وری از روشها و فنون متداول در سایر علوم از جمله انسانی، اجتماعی، روانشناسی، تاریخ، اقتصاد، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی و زبان‌شناسی برای محققان آموزش و پرورش تطبیقی را به صورت یک الزام و یک ضرورت پژوهشی تلقی می‌نماید. را به صورت یک الزام و یک ضرورت پژوهشی تلقی می‌نماید و علاوه بر آن به مبانی و اصولی در

مطالعات تطبیقی اشاره کرده است که توجه به آن محققان را در کشف حقایق تربیتی به شیوه‌ی علمی یاری می‌دهد. این محقق در کتاب مذکور علاوه بر معرفی اهداف و موضوعات مطرح در قلمرو بررسی‌های تطبیقی آموزش و پرورش با نشان دادن روش‌ها و فنون جدیدی با بهره‌گیری از مثال‌های عینی از ممالک مختلف جهان می‌پردازد و با ژرف‌نگری و نگاهی دقیق و عالمانه به مراحل پژوهشی در مطالعات تطبیقی که شامل شناخت مسأله، طرح فرضیه، مشاهده رویدادهای تربیتی و جمع‌آوری اطلاعات متناسب، بررسی فرضیه، تحلیل یافته‌ها و استنتاج نتایج و سرانجام شرایط تعمیم‌پذیری یافته‌های تحقیق اشاره نماید.

مجموعه نکات کلیدی فصل اول

- ۱- اصولاً برای شناخت پدیده‌ها می‌توان از دو شیوه استفاده کرد. ۱- شیوه تجربه و آزمایش ۲- روش تطبیقی یا مقایسه‌ای
- ۲- شرایط در تحقیقات علوم اجتماعی و انسانی به علت پیچیدگی موضوع تحقیق سخت‌تر از علوم طبیعی است. برای مثال نمی‌توان شرایط جنگ‌ها و قحطی‌ها را بطور مصنوعی ایجاد کرد.
- ۳- بررسی و مطالعه نظام آموزش و پرورش و رویدادهای تربیتی به شیوه‌های دیگر و با روش تطبیقی و مقایسه‌ای صورت می‌گیرد.
- ۴- نظام تعلیم و تربیت یک کشور را نمی‌توان بطور انتزاعی و به دور از حوزه اجتماعی - فرهنگی، اقتصادی و ... مورد مطالعه قرار داد.
- ۵- پژوهشگران مطالعات تطبیقی در مطالعه نظام تعلیم و تربیت به اصولی توجه می‌کنند که عبارتند از:
 - ۱- اصل برداشت سیستمی و نظام‌گرا در کار بررسی مطالعات تطبیقی (یعنی اینکه سعی شود تا آنجا که مقدور است تمامی عواملی که به نحوی در شکل‌گیری نظام آموزشی و پرورش تأثیر دارند) مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گیرند.
 - ۲- نظام آموزش و پرورش دارای ویژگیهای ذیل است الف) سیستمی است که از نهادهای دیگر اجتماعی - سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جامعه متأثر است ب) دارای سیستمی از اهداف است و در جهت تحقق این هدف‌ها تلاش می‌کند ج) دارای سیستمی از فنون و تکنیک‌ها است که نیل به اهداف را ممکن می‌سازد د) دارای سیستمی از تشکیلات سازمانی است که افراد را برای انجام فعالیتهای آموزش و پژوهشی متشکل کرده است ه) دارای سیستم مدیریتی است و) دارای سیستمی از مقررات هنجارها و ضوابط است.
 - ۷- اصل بکارگیری اصطلاحات استاندارد شده و قابل قیاس در بررسی‌های تطبیقی
 - ۸- تفاوت در معنا و کاربرد اصطلاحات کار جمع‌آوری اطلاعات و آمار در مطالعات تطبیقی آموزش و پرورش را دچار مشکل می‌نماید.
 - ۹- اصل گزینش دقیق آمار و ارقام
 - ۱۰- هیئت مدیره کارشناسان یونسکو از عدم دقت و صحت آمار و ارقام برخی ممالک گزارش دهنده سخن می‌گفتند که دلایل آنها عبارتند از:
 - الف: فقدان راهنمایی‌های مشابه و دقیق به منظور جمع‌آوری - انعکاس و انتشار این اطلاعات توسط دولتهای ذیربط
 - ب: تعصب خاص گزارش دهندگان به تعاریف اصطلاحات استاندارد شده
 - ج: ضعف صلاحیت حرفه‌ای گزارش دهندگان آمار و ارقام مربوط به جنبه‌های مختلف آموزش و پرورش
 - ۱۱- سالنامه آماری آموزش و پرورش که اداره آمار یونسکو مسئول چاپ آن است یکی از جمله مأخذ پراهمیتی است که بهره‌جویی از آخرین و تازه‌ترین و معتبرترین آمار مربوط به نظام‌های آموزشی ممالک جهان را منتشر می‌کند.
 - ۱۲- اصل واقع‌بینی عینیت‌گرایی و اجتناب از تعصب و اعمال حب و بغض شخص نسبت به تحلیل پدیده‌های تربیتی.
 - ۱۳- اصل توجه به ابعاد گوناگون پدیده‌های تربیتی
 - ۱- مقایسه نظام‌های آموزشی که از نظر تاریخ، سنن، زبان - اقتصاد میزان انسجام ملی و ایدئولوژی متفاوتند باید با توجه به این اختلافات مورد ارزیابی و بررسی تطبیقی قرار گیرند.
 - ۲- اصل انتخاب واحدهای محدودتر و انتخاب اصلاح در مطالعات تطبیقی
 - ۱۵- به علت پیچیدگی و تعامل نظام آموزش و پرورش با انسان که هدف تربیت است و از سوی دیگر با نظام‌های فلسفی و اجتماعی - اقتصادی و سیاسی رعایت اصل انتخاب محدود و جنبه‌ای از نظام آموزش پرورش ضروری است.
 - ۱۶- آموزش و پرورش تطبیقی در اوایل قرن نوزدهم با نشر کتاب تدبیر و نقطه نظرهایی مقدماتی در باب آموزش و پرورش تطبیقی از طرف دانشمندی بنام مارک آنتوان ژولین در سال ۱۸۱۷ بصورت علمی پا به عرصه وجود گذاشت.
 - ۱۷- از جمله دانشمندان دیگری که بعد از ژولین نقش موثری در علمی کردن دانش تعلیم و تربیت تطبیقی کردند. فردریک

اشنایدر آلمانی، اسحاق کندل و روبرت اولیخ آمریکایی نیکلاس هنر انگلیسی و پدرو روزلو را می‌توان نام برد.

۱۸- وین دانشمندان با بصیرت و روش‌بینی ژرف نظام آموزش و پرورش را مولد یک سری از عوامل و نیروهای اجتماعی - تاریخی سیاسی که جزء لاینفک جامعه است می‌دانستند.

۱۹- در مطالعات مربوط به دانشمندان فوق بیشتر به تحلیل و شرح و تفسیر پویایی پدیده‌های تربیتی به جای توصیف ایستایی مؤسسات آموزش پرداخته شده است.

۲۰- یکی از اهداف اصلی انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی: توسعه آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل در سطح جهان و بالا بردن وجهه علمی اینگونه مطالعات بعنوان اساس هرگونه برنامه‌ریزی است.

۲۱- لوتان کوی از آموزش و پرورش تطبیقی به عنوان علم بین رشته‌ای که تخصص‌های مختلف را برای تبیین پدیده‌های چه در داخل یک کشور و چه در بین ممالک با فرهنگ‌های مختلف می‌طلبند نام می‌برد.

سؤالات چهار گزینه‌ای تألیفی و سراسری فصل اول

- ۱- بررسی و مطالعه نظام‌های آموزش و پرورش و رویدادهای تربیتی با کدام شیوه‌ی زیر صورت می‌گیرد؟
 (۱) روش آزمایشی (۲) علی مقایسه‌ای (۳) مطالعات تطبیقی (۴) زمینه‌یابی
- ۲- رویدادهای تربیتی منبعث از چه عواملی هستند؟
 (۱) تاریخی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی (۲) سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی
 (۳) تاریخی، مذهبی، اجتماعی، فرهنگی (۴) سیاسی، مذهبی، فرهنگی، فلسفی
- ۳- در بررسی‌های تطبیقی باید به مجموعه عوامل تأثیرگذار روند آموزش و پرورش به عنوان سیستمی باز و نه بسته توجه کنیم دلالت بر کدامین اصل دارد؟
 (۱) اصل گزینش دقیق اطلاعات و ارقام
 (۲) اصل برداشت سیستمی و نظام‌گر در مطالعات
 (۳) اصل واقع‌بینی و انتخاب از تعصب و اعمال حب و بغض
 (۴) اصل توجه به ابعاد گوناگون پدیده‌های تربیتی
- ۴- کدام اصل کار تطبیقی مقایسه جنبه‌های مختلف آموزش و پرورش را ممکن می‌سازد؟
 (۱) اصل گزینش دقیق اطلاعات و ارقام (۲) اصل واقع‌بینی
 (۳) اصل اصطلاحات استاندارد شده (۴) اصل توجه به ابعاد گوناگون
- ۵- ضعف صلاحیت حرفه‌ای گزارش دهندگان مربوط به کدام اصل می‌شود؟
 (۱) گزینش دقیق آمار و ارقام (۲) اصل اصطلاحات استاندارد شده
 (۳) اصل واقع‌نگری (۴) اصل توجه به ابعاد گوناگون پدیده‌های تربیتی
- ۶- عدم داشتن پیش‌داوری در انتخاب موضوع بیان مسأله مربوط به کدامین اصل است؟
 (۱) واقع‌بینی (۲) توجه به ابعاد گوناگون پدیده‌های تربیتی
 (۳) انتخاب واحدهای محدود (۴) اصل گزینش دقیق اطلاعات و ارقام
- ۷- نویسنده کتاب تدبیر و نقطه نظرهای مقدماتی در باب آموزش و پرورش تطبیقی نوشته کدام محقق و در چه سالی انتشار یافت؟
 (۱) نیکلاس هنز ۱۸۱۷ (۲) پدر روزلو ۱۷۱۸
 (۳) اسحاق کندل ۱۹۱۷ (۴) مارک انتوان ژولین ۱۸۱۷
- ۸- در مطالعات مربوط به دانشمندان مانند فردریک اشنایدر - اسحاق کندل و به پدید تربیتی به کدامیک از اشکال زیر توجه شود؟
 (۱) به شکلی ایستا (۲) به شکلی منظم (۳) به شکلی ایستا و پویا (۴) به شکل پویا
- ۹- کدامیک از دانشمندان زیر، محدودیت عمل مقایسه هنگامی که بر اطلاعات کمی استوار باشد پرداخته است؟
 (۱) ماتیو آرنولد (۲) لاوی سور (۳) ایساک کندل (۴) ژولین
- ۱۰- کدامیک از سالهای زیر بعنوان سال جهانی آموزش و پرورش نام‌گذاری شد؟
 (۱) ۱۹۶۱ (۲) ۱۹۷۷ (۳) ۱۹۷۰ (۴) ۱۹۶۷
- ۱۱- در سال ۱۹۷۳ شورای جهانی انجمن آموزش و پرورش تطبیقی چه فعالیتی را برای متخصصان عضو خود اعلام کرد؟
 (۱) امور مشاوره و نظارت بر طرحهای آموزشی (۲) افزایش صلح و تفاهم بین‌المللی
 (۳) برنامه‌ریزی برای نظام تربیتی (۴) تألیف کتاب‌ها و نشریات

۱۲- کدامیک از دانشمندان زیر معتقد است که تحلیل و بررسی نظام‌های آموزشی هم باید زمینه‌های علمی و هم زمینه‌های جهانی را در نظر گرفت؟

- (۱) ایساک کندل (۲) نیکلاس هنز (۳) روبرت اولیخ (۴) لوتای کوی

۱۳- کدامیک از موارد زیر از اصول عمومی آموزش و پرورش تطبیقی نیست؟ (سراسری ۸۴)

- (۱) اصل انتخاب واحدهای گسترده (۲) اصل توجه به ابعاد گوناگون تربیتی
(۳) اصل واقعیت‌بینی و عینیت‌گرایی (۴) اصل برداشت سیستمی و نظام‌گرا

۱۴- اینکه در مطالعات و مقایسه نظام‌های آموزش و پرورش موضوع مقایسه به واحدهای کوچکتری چون شیوه مدیریت و اداره امور آموزش روش تأمین بودجه و هزینه‌های آموزش و پرورش تقسیم می‌شود بیانگر چه اصلی در آموزش و پرورش تطبیقی است؟ (سراسری ۸۶)

- (۱) اصل واقع‌بینی و عینیت‌گرایی (۲) اصل برداشت سیستمی یا نظام‌گرا
(۳) اصل گزینش دقیق آمار و ارقام (۴) اصل انتخاب واحدهای محدود و انتخاب اصلح متغیرها

۱۵- چه پژوهش‌های آموزش و پرورش تطبیقی بهترین راه رفع ابهام از مفاهیم و اصطلاحات مورد تحقیق چیست؟

- (۱) ارائه تعاریف عملیاتی مفاهیم (۲) ارائه راهنمای‌های مشابه و دقیق
(۳) افزایش مهارت گزارشگران (۴) معادل‌سازی مدارک و مدارج تحصیلی

۱۶- اصطلاح آموزش و پرورش تطبیقی را نخستین بار کسی مطرح کرد؟ (سراسری ۸۶)

- (۱) ایساک کندل (۲) پل مونرو (۳) مارک انتوان ژولین (۴) نیکلاس هنز

۱۷- آموزش و پرورش تطبیقی به عنوان یک علم از (سراسری ۸۶)

- (۱) قرن ۱۶ شروع شد (۲) از قرن ۱۷ شروع شد
(۳) اوایل قرن ۱۸ شروع شد (۴) اوایل قرن ۲۰ توسعه یافت

پاسخ تشریحی سؤالات چهار گزینه‌ای سراسری و تألیفی فصل اول

- ۱- گزینه ۳ صحیح است.
از این رو در بررسی و مطالعه نظام‌های آموزش و پرورش و رویدادهای تربیتی از شیوه مطالعات تطبیقی استفاده می‌شود.
- ۲- گزینه ۱ صحیح است.
صفحه ۲۲ کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش‌آموزش و پرورش تطبیقی احمد آقازاده رویدادهای تربیتی همواره منبعث از عوامل تاریخی و نیروهای سیاسی، فرهنگی و اجتماعی است.
- ۳- گزینه ۲ صحیح است.
صفحه ۲۳ کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش‌آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده در بررسی تطبیق باید مجموعه عوامل تأثیرگذار بر روند آموزش و پرورش به عنوان سیستمی باز که زیر مجموعه اصل اول برداشت سیستمی و نظام‌گرا در کار بررسی تطبیقی است توجه کنیم.
- ۴- گزینه ۳ صحیح است.
صفحه ۲۵ کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش‌آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده اصل دوم بکارگیری اصطلاحات استاندارد شده این امر موجب می‌شود که مقایسه جنبه‌های مختلف آموزش و پرورش ممکن شود.
- ۵- گزینه ۱ صحیح است.
صفحه ۲۷ کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش‌آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده اصل دوم گزینش دقیق اطلاعات و ارقام
- ۶- گزینه ۱ صحیح است.
صفحه ۲۸ کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش‌آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده اصل چهارم واقع بینی، عینیت‌گرایی و اجتناب از تعصب و اعمال حب و بغض
- ۷- گزینه ۴ صحیح است.
صفحه ۳۷ کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش‌آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده مارک آنتوان ژولین در سال ۱۸۱۷ مقارن دانست.
- ۸- گزینه ۴ صحیح است.
صفحه ۳۸ کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش‌آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده در این گونه مطالعات تحلیل و شرح و تفسیر پویای پدیده‌های تربیتی به شکل پویایی پرداخته شده است.
- ۹- گزینه ۳ صحیح است.
صفحه ۳۹ از روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش‌آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده لآوری سور آمار دان فرانسوی به عمل قیاس که بر اساس اطلاعات کمی باشد، اشاره کرده است.
- ۱۰- گزینه ۳ صحیح است.
صفحه ۴۱ کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش‌آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده یونسکو سال ۱۹۷۰ را سال جهانی آموزش و پرورش نامید.
- ۱۱- گزینه ۱ صحیح است.
کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش‌آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده صفحه ۴۱ در سال ۱۹۷۳ شورای جهانی انجمن آموزش و پرورش تطبیقی اعلام نمود که امور مشاوره و نظارت بر طرحهای آموزشی را باید بر عهده بگیرند.

۱۲- گزینه ۴ صحیح است.

کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمدآقازاده صفحه ۴۳ لوتان کوی اعتقاد دارد که نظام آموزشی باید با توجه به زمینه‌های ملی با توجه به زمینه جهانی آن مورد بررسی قرار گیرد.

۱۳- گزینه ۱ صحیح است.

کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده تطبیقی احمد آقازاده

۱۴- گزینه ۴ صحیح است.

کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمدآقازاده صفحه ۳۰ اصل ۶ اصل انتخاب واحدهای محدود

۱۵- گزینه ۱ صحیح است.

کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده صفحه ۲۴ اصل ۲ بکارگیری استاندارد و پژوهشگران موافقت کردند برای هر یک از مفاهیم تعریف عملیاتی ارائه دهند.

۱۶- گزینه ۳ صحیح است.

کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده صفحه ۳۷ تدبیر و نقطه نظرهای در آموزش و پرورش تطبیقی نوشته مارک انتوان ژولین شروع شد.

۱۷- گزینه ۴ صحیح است.

فصل دوم

فواید و کاربرد مطالعات آموزش و پرورش تطبیقی

عناوین اصلی

- ❖ فواید و کاربرد مطالعات آموزش و پرورش
- ❖ کشف حقایق و مسائل تربیتی کشوری از طریق کشور دیگر
- ❖ ارزیابی مبتنی بر واقعیت‌نگری
- ❖ برنامه‌ریزی
- ❖ برقراری و توسعه روابط فرهنگی بین ممالک مختلف جهان
- ❖ معرفی نوآوری‌های آموزشی
- ❖ شناخت مسایل جهانی آموزش و پرورش

فصل دوم

فواید و کاربرد مطالعات آموزش و پرورش تطبیقی

اصولاً بررسیهای تطبیقی در حوزه آموزش و پرورش در جهت تحقق اهداف زیر توسعه یافته است:

۱- کشف حقایق و مسایل تربیتی کشور خویش از طریق تحلیل و شناخت مسایل نظامهای آموزشی ممالک دیگر

تحلیل و شناخت جنبههای مختلف نظامهای آموزش کشورهای جهان می تواند برنامه ریزان آموزشی، مدیران مؤسسات تربیتی و مربیان را در حل و فصل مسایل آموزشی یاری دهنده و بصیرت موافق دید آنان نسبت به نقاط قوت و ضعف نظام تربیتی خویش وسعت بخشد بدون تردید مطالعات تطبیقی آموزش و پرورش به ما کمک می کند تا دریابیم دیگران راه ساختن نظامهای نوین تربیتی چه اقداماتی را به عمل آورده اند و چه تدابیری را در جهت حل و فصل مسایل و مشکلات آموزش خویش اتخاذ کرده اند. این کار می تواند ضریب سهو برنامه ریزان و مجریان طرحهای آموزشی را در تدوین و تنظیم طرحها، رده بندی مسایل تعیین اولویت ها - اجرا و اعمال روشهای علمی در اداره امور آموزش را کاهش دهد.

۲- ارزیابی مبتنی بر واقعیت نگری و پرهیز از خودشیفتگی فرهنگی منبعث از قوم گرایی، ایدئولوژی و تمایلات

ناسیونالیستی افراطی

مطالعات تطبیقی آموزش و پرورش گامی در جهت جدا شدن از خودشیفتگی فرهنگی و رهایی از انزوای فکری که میوه تلخ آن محدودنگری است. توجه به جنبههای نظام آموزشی کشورهای مختلف جهان که دارای ویژگیهای متنوع و عملکردی متفاوت است ضمن اینکه نشانه ای از رشد ذهنی انسان است و ذخایر فرهنگی و اطلاعات عمومی ملل مختلف را نسبت به یکدیگر افزایش می دهد. مطالعه گر را با اطلاعات و اندیشه های نو آشنا می سازد و از گرایش به مطلق گرایی و قائل شدن تنها به یک راه مطلوب در حل و فصل مسایل آموزشی باز می دارد.

۳- برنامه ریزی

امروزه صاحب نظران بر این باورند که برنامه ریزی و اصلاحات آموزشی باید با توجه به آخرین روشهای آموزشی و فنی و پیشرفت های علمی جهان و با دیدی وسیع و بینشی ژرف انجام گیرد به منظور تحقق این هدف از مطالعات تطبیقی در زمینه آموزش و پرورش بهره می گیرند و از آن بعنوان ابزار و وسیله ضروری برای طرح ریزی آموزشی نام می برند.

بنا به گفته فیلیپ جونز یکی از محققان تعلیم و تربیت مقایسه ای مطالعات تطبیقی در زمینه آموزش و پرورش با بهره گیری از تجارب و اطلاعات کسب شده جوامع دیگر به برنامه ریزان و طراحان برنامه های آموزشی این امکان را می دهد تا با گامهای سنجیده و آگاهی از تدابیری که دیگران در جهت حل و فصل امور آموزش و پرورش خویش داشته اند نسبت به تدوین طرحهای منطقی و سنجیده به منظور پیشرفت و توسعه کمی و کیفی آموزش و پرورش اقدام نمایند. مطالعات تطبیقی آموزش و پرورش به علت ارتباط نزدیک با توسعه اقتصادی و اجتماعی هر کشوری زیربنای هر گونه برنامه ریزی جامع و درازمدت نیز محسوب می شود.

۴- برقراری و توسعه روابط فرهنگی بین ممالک مختلف جهان در جهت وحدت و ایجاد صلح و دوستی و تفاهیم بین انسانها

پس از جنگ جهانی دوم نقش مطالعات تطبیقی در زمینه آموزش و پرورش به منظور گسترش همکاریهای فرهنگی بین کشورها به نحوی بارز مشخص شد و به عنوان عمده ترین فعالیت پژوهشی سازمانهای بین المللی درآمد به علت این باور که اینگونه مطالعات در

ایجاد پل‌های ارتباط بین دو جهان مؤثر می‌باشد و در از بین بردن تفرقه‌ها و سوء تفاهم‌ها در مقیاس جهانی مؤثر می‌باشد. محقق به نام هرمان کن بوئر برای اولین بار دست به انتشار مجله آموزش و پرورش تطبیقی به سه زبان زد و در ایجاد انجمن بین-المللی تعلیم و تربیت همت گماشت.

از جمله اهداف تأسیس این مؤسسه می‌توان ترویج صلح جهانی و برقراری تفاهم بین‌المللی از طریق انتشار اطلاعات درباره نظام تربیتی ممالک مختلف جهان، تشکیل کنفرانس و گردهمای و اعزام صاحب‌نظران و متخصصانی که افکار بشر دوستانه دارند به کشورها نیازمند را نام برد.

۵- معرفی نوآوری‌های آموزشی

بنیاد نهادن نظام‌های آموزشی نوین و کارآمد نیاز به اندیشه‌های جدید و روشهای تازه دارد. بیشتر مطالعاتی که در زمینه فرآیند نوآوری انجام می‌شود براساس الگوی صنعتی است یعنی در صنعت همیشه به ترتیب اول تحقیق و سپس اقدام برای دستیابی به نتایج حاصل از آن و متعاقباً توزیع محصول جدید. کار معرفی و تحقیق درباره نوآوری‌های آموزشی و دستاوردهای ناشی از آن در ممالک مختلف جهان از جمله وظایفی است که به عهده محققان آموزش و پرورش تطبیقی است.

کار تبادل اطلاعات به قصد ارایه نمونه نوآوری‌ها، تأمین مأخذ و منابع برای تسهیل مطالعات گسترده‌ای که هر کشور به خاطر کشف نوآوری‌های مورد نیاز و گزینش نوآوری‌های مناسب به آن دست می‌زند از عمده‌ترین هدفهایی است که محققان آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل در مطالعات خویش آن را محفوظ می‌دارند.

۶- شناخت مسایل جهانی آموزش و پرورش

از اهداف دیگر مطالعات آموزش و پرورش تطبیقی بررسی مسایل مربوط به آموزش و پرورش در مقیاس جهانی است. انتشار کتابهای از جمله بحران جهانی آموزش و پرورش - مسایل جهانی آموزش و پرورش و آموختن برای زیستن که به زبان فارسی نیز ترجمه شده است نشانگر این واقعیت است که محققان آموزش و پرورش تطبیقی در سالهای اخیر توجه خود را به تشریح و بررسی مسایل آموزش و پرورش و بحث درباره تدابیر و راه‌حل‌های موجود برای حل و فصل مشکلات آموزش در ممالک مختلف معطوف داشته‌اند.

مسائل چون: افت تحصیلی، عدم تناسب بین محصولات نظام تعلیماتی و نیازمندیهای بازار کار و تولید، بی‌سوادی و آسیب‌های اقتصادی و اجتماعی ناشی از آن ضعف بنیه مالی نظام آموزشی و پرورش و بیکاری و آموزش و پرورش، تربیت معلم و مشکلات جذب معلمان شایسته و ... مجموعه موضوعاتی را تشکیل می‌دهند که محققان و مطالعه‌گران آموزش و پرورش تطبیقی به آن اشتغال دارند.

تعریف آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل و مسایل و موضوعات مورد بررسی در قلمرو این دانش نوین. تطبیق و مقایسه به عمل اطلاق می‌شود که در پرتو آن دو یا چند پدیده و در کنار هم قرار داده به منظور یافتن وجوه اختلاف و تشابه آنها را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهیم.

در حیطه آموزش و پرورش تطبیقی این مقایسه و تطبیق می‌تواند بین رویدادهای آموزشی در داخل یک نظام آموزش و پرورش و یا در سطح وسیع‌تر ویژگیهای گوناگون یک نظام تربیتی را نظام‌های تربیتی ممالک دیگر مورد مقایسه قرار دهد. در این صورت است که کار مطالعات تطبیقی جنبه بین‌المللی پیدا می‌کند.

انتشار کتابهای از جمله بحران جهانی آموزش و پرورش - مسایل جهانی آموزش و پرورش و آموختن برای زیستن که به زبان فارسی نیز ترجمه شده است نشانگر این واقعیت است که محققان آموزش و پرورش تطبیقی در سالهای اخیر توجه خود را تشریح و بررسی مسایل آموزش و پرورش و بحث درباره تدابیر و راه‌حل‌های موجود برای حل و فصل مشکلات آموزشی در ممالک مختلف معطوف داشته‌اند.

مسائلی چون: افت تحصیلی، عدم تناسب بین محصولات نظام تعلیماتی و نیازمندیهای بازار کار و تولید، بی‌سوادی و آسیب‌های اقتصادی و اجتماعی ناشی از آن - ضعف بنیه مالی نظام آموزش و پرورش و بیکاری و آموزش و پرورش، تربیت علم و مشکلات جذب معلمان شایسته و مجموعه موضوعاتی را تشکیل می‌دهند که محققان و مطالعه‌گران آموزش و پرورش تطبیقی به آن اشتغال دارند.

- تعریف آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل و مسایل و موضوعات مورد بررسی در قلمرو این دانش نوین: تطبیق و مقایسه به عمل اطلاق می‌شود که در پرتو آن دو یا چند پدیده و در کنار هم قرار داده به منظور یافتن وجود اختلاف و

تشابه آنها را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهیم.

در حیطه آموزش و پرورش تطبیقی این مقایسه و تطبیق می‌تواند بین رویدادهای آموزش در داخل یک نظام آموزش و پرورش و یا در سطح وسیع‌تری ویژگیهای گوناگون یک نظام تربیتی را با نظام‌های تربیتی ممالک دیگر مورد مقایسه قرار دهد. در این صورت است که کار مطالعات تطبیقی جنبه بین‌المللی پیدا می‌کند.

آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل ترجمه واژه (Comparative and International Education) است و آن به دانشی اطلاق می‌شود که موضوع آن شناسایی، تحلیل و مقایسه شباهت‌ها و تفاوت‌های پدیده‌های تربیتی در داخل یک نظام آموزشی و یا بین نظام‌های آموزش و پرورش ممالک مختلف جهان با توجه به عوامل اجتماعی، مذهبی، اقتصادی، سیاسی مؤثر در تشکیل و پیدایش آنهاست.

مسایل و موضوعات مورد بررسی در قلمرو آموزشی و پرورش تطبیقی و بین‌الملل:

از جمله ویژگیهای بارز مطالعات تطبیقی فرا ملتی (بین‌الملل) در زمینه آموزش و پرورش می‌توان اهتمام در شناسایی و تجزیه و تحلیل مسایل در قلمرو آموزش و پرورش را ذکر کرد.

از زمانی که مطالعات تطبیقی جنبه جهانی و فراملی پیدا کرده است و به مسایل مربوط به آموزش و پرورش در ارتباط با مسایل اجتماعی - سیاسی، اقتصادی و تکنولوژیکی به ویژه پس از جنگ جهانی دوم توجه شود و به لزوم مطالعه بنیادهای تاریخی، اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی و همچنین نیروهای مؤثر در هر کشور برای ایجاد نظام‌های تربیتی اشاره گردید و بر ضرورت مشارکت دانشمندان علوم اجتماعی و محققان آموزش و پرورش تطبیقی در اینگونه پژوهشهای تاکید شد شمار موضوعات و مسایل مورد بررسی در این حیطه از دانش بشری متعدد متنوع و افزون‌تر گردید. میزان فعال بودن یک رشته علمی به تعداد موضوعات و مباحث مورد بررسی آن بستگی دارد.

اهم موضوعات و مسایل مطروح در مطالعات آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل تحت شش عنوان زیر طبقه‌بندی شده‌اند.

الف) مسایل و موضوعات مربوط به ویژگیهای یک نظام آموزش و یا چند نظام آموزشی، شاخص‌ترین مباحث اینگونه مطالعات می‌تواند به شرح زیر باشد.

۱- تاریخچه سیر تحول نظام آموزش و پرورش و اصلاحات آموزشی

۲- اهداف آموزش و پرورش

۳- ساختار و تشکیلات اداری و آموزشی

۴- مقاطع تحصیلی (پیش دبستانی، ابتدایی، راهنمایی - متوسطه و آموزش عالی)

۵- برنامه و محتوای آموزشی

۶- تربیت معلم (گزینش - تربیت و استخدام)

۷- بودجه و منابع تأمین هزینه‌های آموزش و پرورش

۸- آموزش بزرگسالان - تعلیمات اجتماعی و مدنی

۹- آموزش تخصصی (کارآموزی، آموزش ضمن ضرورت، تمدید آموزشی)

۱۰- تحقیقات و پژوهشهای تربیتی

۱۱- ارزشیابی و مدارج تحصیلی و

ب) مسایل و موضوعات مربوط به اقتصاد آموزش و پرورش ارتباط آموزشی و پرورش و توسعه اقتصادی یکی از سوالاتی که ذهن واقعیت پژوهان پس از جنگ دوم جهانی را به خود مشغول کرده عبارت بود از: تعلیم و تربیت با رشد اقتصادی (ثروت جامعه و میزان تولید در سطح جامعه) چه رابطه‌ای دارد؟ لازم به ذکر است که اینگونه مطالعات فصل نوینی را به روی مطالعات تطبیقی تحت عنوان اقتصاد آموزش و پرورش گشود و بعد از آن به آموزش و پرورش به عنوان وسیله‌ای در جهت رشد اقتصادی توسعه مهارت حرفه‌ای و شغلی نام برده شد.

علم مسایل و مباحث این قسمت از آموزش و پرورش تطبیقی عبارتند از:

۱- امکانات و محدودیت‌های مالی در زمینه توسعه آموزش و پرورش

۲- برنامه‌ریزی آموزشی و برنامه‌ریزی توسعه آموزش و پرورش

۳- افت تحصیلی و خسارتهای اقتصادی ناشی از آن

- ۴- مقایسه هزینه‌های آموزش و پرورش نسبت به کل جمعیت مدرسه رو، به کل درآمد ناخالص ملی در داخل یک کشور طی مراحل مختلف و یا بین ممالک مختلف جهان
- ۵- بررسی عوامل موثر در افزایش هزینه‌های تعلیم و تربیت
- ۶- مقایسه رشد سرمایه انسانی و تأثیر آن بر توسعه اقتصادی
- ۷- توسعه اقتصادی و سطح یا سواد یک جامعه
- ۸- نقش آموزش و پرورش فنی و حرفه‌ای در ترقی صنعتی و اقتصادی
- ۹- اشتغال و آموزش و پرورش
- ۱۰- بیکاری و آموزش و پرورش
- ۱۱- مقایسه بازده اقتصادی سرمایه‌گذاری در هر یک از سطوح تحصیلی ابتدایی، متوسطه و عالی و

ج) مسایل و موضوعات مربوط به آموزش و پرورش جامعه

اصولاً نوع آموزش و پرورش در جوامع مختلف با ارزشها، عقاید و اهداف اجتماعی و فرهنگی و ویژگیهای ملی حاکم در یک جامعه بستگی نزدیکی دارد.

رابطه بین آموزش و پرورش با جامعه و بنیادهای مربوط به آن یک رابطه دیالکتیکی است یعنی به همان اندازه که آموزش و پرورش مخلوق نظامها و بنیادهای جامعه است خود نیز در ایجاد شرایط اجتماعی سیاسی و اقتصادی جدید و دگرگونی نهادهای قدیمی جامعه نقش مؤثر دارد. این نگرش از دهه ۱۹۵۰ قوت گرفته است.

اهم مسایل و موضوعات مربوط به این حوزه عبارتند از:

- ۱- آموزش و پرورش واقعیتهای قومی، فرهنگی، زبانی و نژادی
- ۲- آموزش و پرورش و پیشرفت علوم و فنون
- ۳- آموزش و پرورش به عنوان عامل تغییر و تطور اجتماعی
- ۴- آموزش و پرورش زنان و تأثیر اجتماعی آنان
- ۵- تعلیمات اجتماعی در مدارس
- ۶- آینده‌نگری در آموزش و پرورش
- ۷- موفقیت تحصیلی و تبار اجتماعی
- ۸- آموزش و پرورش پویا و ایستا
- ۹- اوقات فراغت و آموزش و پرورش
- ۱۰- واندالیسم و آموزش و پرورش
- ۱۱- معلمان و جایگاه اجتماعی آنان

د) مسایل و موضوعات مربوط به ارتباط بین مذهب و آموزش و پرورش

مذاهب و گرایشهای مذهبی در هر جامعه متضمن آثار و نتایج تربیتی است امروزه مذهب به عنوان یک نیاز اجتماعی و فردی در یک کشور با کمک عوامل دیگر یکپارچگی و همبستگی ملی را که نهاد آموزشی و پرورش متأثر از آن است تأمین می‌کند. از اهم مباحث اینگونه مطالعات می‌توان به عناوین مشروحه ذیل اشاره کرد.

- ۱- تئوکراسی و آموزش و پرورش
- ۲- مسیحیت (فرقه‌های کاتولیک و پروتستان) تأثیر آن بر آموزش و پرورش
- ۳- نقش کالوانیسم و انگلیکانیسم بر آراء تربیتی علمای غرب
- ۴- نقش مسلمانان در ایجاد نخستین مراکز علمی و فرهنگی جهان
- ۵- نقش مذهب در توسعه آموزش و پرورش
- ۶- دیدگاههای مذهبیون درباره تربیت انسان
- ۷- آراء تربیتی بزرگان و امنای دینی در جهان

هـ. مسایل مربوط به سیاست و حکومت در ارتباط با آموزش و پرورش

دولتها با تأمین تمام یا بخشی از هزینه‌های مربوط به آموزش و پرورش در برنامه‌ریزی و در تعیین اهداف و فلسفه آموزش و پرورش

که بستگی به جهان‌بینی سیاسی، اقتصادی و اجتماعی این دولتها داشت رأساً اقدام نمودند. بدین سان آموزش و پرورش به تدریج رنگ سیاسی به خود گرفت. این اعمال قدرت کشورها بر آموزش و پرورش به تناسب نوع حکومت سوسیالیستی خود کامه، ناسیونالیست و ... وجود دارد. مثلاً در ممالک سوسیالیستی مانند جمهوری خلق چین یا کره شمالی که تمام هزینه‌های آموزش و پرورش توسط دولت پرداخت می‌شود.

در این کشورها دولتمردان بر این باورند که هر فرد باید تمام قوای خویش را برای پیشبرد و تحقق اهداف آموزش و پرورش که منبعث از نیت و مقاصد دولتمردان است صرف کند.

اهم موضوعات این حوزه عبارتند از:

- ۱- تأثیر استعمار کهن و نو آموزش و پرورش
- ۲- آموزش و پرورش به منظور آگاه‌سازی
- ۳- انقلابات و آموزش و پرورش
- ۴- آموزش و پرورش در ممالک سوسیالیستی
- ۵- آموزش سیاسی به عنوان رکن اساسی برنامه‌های آموزش و پرورش
- ۶- ویژگیهای آموزش و پرورش در کشورهای در حال رشد
- ۷- آموزش و پرورش در ممالک سرمایه‌داری
- ۸- ناسیونالیسم و آموزش و پرورش
- ۹- کاپیتالیسم و آموزش و پرورش
- ۱۰- آموزش و پرورش دولتی و خصوصی
- ۱۱- دموکراسی و آموزش و پرورش

(و) موضوعات مربوط به شناخت نظام‌های آموزشی ممالک مختلف جهان

از جمله مهمترین قلمرو در آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل بررسی مسایل آموزش و پرورش. ممالک مختلف جهان به منظور تأمین حقوق بشری و برقراری صلح دوستی و وحدت بین‌المللی بوده است.

چند موضوع در این باره که می‌شود به آن اشاره کرده عبارتند از:

- ۱- نهضت انترناسیونالیستی و تاثیر آن بر توسعه آموزش و پرورش بین‌الملل
- ۲- ویژگیهای آموزش عالی در کشورهای صنعتی جهان
- ۳- مؤسسات بین‌المللی و نقش آنها در توسعه آموزش و پرورش
- ۴- آموزش و پرورش در قرن بیست و یکم
- ۵- تفکر درباره تحولات آینده آموزش و پرورش
- ۶- مسایل جهانی آموزش و پرورش
- ۷- تفاوت نرخ اشتغال به تحصیل میان کشورهای صنعتی و ممالک در حال رشد
- ۸- آموزش و پرورش و سیاست‌های فرهنگی در کشورهای در حال رشد
- ۹- تحولات مفهوم آموزش و پرورش و نقش عملکرد آن در جامعه افریقایی و

مجموعه نکات کلیدی فصل دوم

فواید و کاربرد مطالعات آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل اصولاً بررسی‌های تطبیقی در حوزه آموزش و پرورش در جهت تحقق اهداف ذیل توسعه یافته است.

- ۱- کشف حقایق و مسایل تربیتی کشور خویش از طریق تحلیل و شناخت مسایل نظام آموزشی ممالک دیگر.
 - ۲- تحلیل و شناخت جنبه‌های مختلف نظام‌های آموزشی کشورهای جهان می‌تواند برنامه‌ریزان آموزشی مدیران مؤسسات تربیتی و مربیان را در حل و فصل مسایل آموزشی یاری دهد و بصیرت و افق دید آنان را نسبت به نقاط قوت و ضعف نظام تربیتی خویش وسعت بخشد.
 - ۳- ارزیابی مبتنی بر واقعیت‌نگری و پرهیز از خودشیفتگی فرهنگی نسبت از قوم گرایی، ایدئولوژی و تمایلات ناسیونالیستی افراطی.
 - ۴- مطالعات تطبیقی آموزشی و پرورش گامی در راه جدا شدن از خودشیفتگی فرهنگی و رهایی از انزوای فکری است که میوه تلخ آن محدودنگری است.
 - ۵- برنامه‌ریزی مطالعات تطبیقی آموزش و پرورش زیربنای هرگونه برنامه‌ریزی جامع و درازمدت نیز محسوب می‌شود.
 - ۶- برقراری و توسعه روابط فرهنگی بین ممالک مختلف جهان در جهت وحدت و ایجاد صلح و دولتی و تفاهم بین انسان‌ها
 - ۷- از جمله اهداف تاسیس موسسه انجمن بین‌المللی تعلیم و تربیت ترویج صلح جهانی و برقراری تفاهم بین‌الملل از طریق انتشار اطلاعات درباره نظام‌های تربیتی ممالک مختلف جهان است.
 - ۸- معرفی نوآوری‌های آموزشی
 - ۹- کار معرفی و تحقیق درباره نوآوری‌های آموزشی و دستاوردهای ناشی از آن در ممالک مختلف جهان از زمره وظایفی است که به عهده محققان آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل گزارش شده است.
- * شناخت مسایل جهانی آموزش و پرورش
- ۱۰- کتاب‌ها از جمله بحران جهانی آموزش و پرورش - مسایل جهانی آموزش و پرورش و آموختن برای زیستن نشانگر این واقعیت است که محققان آپ تطبیقی در پی بررسی مشکلات در مقیاس جهانی هستند.
- تعریف آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل و مسایل و موضوعات مورد بررسی در قلمرو این دانش نوین:
- ۱۱- آموزش و پرورش تطبیقی ترجمه (compartire and international Education) است و آن به دانشی اطلاق می‌شود که موضوع آن شناسایی تحلیل و مقایسه شباهت‌ها و تفاوت‌های پدیده‌های تربیتی در داخل یک نظام آموزشی و یا بین نظام‌های آموزشی و پرورشی ممالک مختلف جهان با توجه به عوامل اجتماعی - مذهبی، اقتصادی، سیاسی موثر در تشکیل و پیدایش آنهاست.
 - ۱۲- مسایل و موضوعات مورد بررسی در قلمرو آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل
- الف) مسایل و موضوعات مربوط به ویژگی‌هایی یک نظام آموزشی و یا چند نظام آموزشی
- مثال: ساختار و تشکیلات اداری و آموزشی
- اهداف آموزش و پرورش
- برنامه‌ها و محتوای آموزشی و
- ب) مسایل و موضوعات مربوط به اقتصاد آموزش و پرورش ارتباط آموزش و پرورش توسعه اقتصادی
- مثال امکانات و محدودیت‌های مالی در زمینه توسعه آموزش و پرورش
- ج) مسایل و موضوعات مربوط به آموزش و پرورش و جامعه

- مثال اینگونه مطالعات: مدرنیسم و آموزش و پرورش - آموزش و پرورش زنان و تاثیر اجتماعی آن

(د) مسایل مربوط به سیاست و حکومت در ارتباط آموزش و پرورش

(ه) مسایل و موضوعات مربوط به شناخت نظام‌های آموزشی ممالک مختلف جهان برای مثال نهضت‌های انترناسیونالیستی و تاثیر

آن بر توسعه آموزش و پرورش بین‌الملل - ویژگی‌های آموزش عالی در کشورهای صنعتی جهان.

سوالات چهار گزینه‌ای تالیفی و سراسری فصل دوم

- ۱- «هر کس که عیب خود دیدی زبیش کی بدی فارغ از اصلاح خویش» کدام یک از اهداف زیر از اهداف مطالعات تطبیقی را دنبال می‌کند؟
 - ۱) کشف حقایق و مسایل تربیتی از طریق تحلیل و شناخت نظام‌های آموزشی خود و ممالک دیگر
 - ۲) ارزیابی مبتنی بر واقع‌نگری و پرهیز از خودشیفتگی
 - ۳) برنامه‌ریزی
 - ۴) معرفی نوآوری‌های آموزشی
- ۲- کدام یک از اصول زیر از انزوای طلبی که میوه تلخ آن محدودنگری است جلوگیری می‌کند؟
 - ۱) برنامه‌ریزی
 - ۲) ارزیابی مبتنی بر واقعیت‌نگری و پرهیز از خودشیفتگی فرهنگی منبعت از قوم‌گرایی
 - ۳) معرفی نوآوری‌های آموزشی
 - ۴) شناخت مسایل جهانی آموزش و پرورش
- ۳- کدام یک از دانشمندان زیر برای اولین بار دست به انتشار مجله آموزش و پرورش به سه زبان کرد؟
 - ۱) ایساک-کندل
 - ۲) هرمان کن بوئر
 - ۳) ماتیو آرنولد
 - ۴) لایو سور
- ۴- بیشتر مطالعاتی که در زمینه فرآیند نوآوری صورت گرفته است براساس چه الگویی بوده؟
 - ۱) الگوی جهان سومی
 - ۲) الگوی کشورهای غیر متعهد
 - ۳) الگوی کشورهای توسعه‌نیافته
 - ۴) الگوی کشورهای صنعتی
- ۵- کتاب آموختن برای زیستن نشانگر کدام یک از اهداف مطالعات تطبیقی است؟
 - ۱) معرفی نوآوری آموزشی
 - ۲) واقعیت‌نگری
 - ۳) برنامه‌ریزی
 - ۴) شناخت مسایل جهانی آموزش و پرورش
- ۶- میزان فعال بودن یک رشته به چه چیزی بستگی دارد؟
 - ۱) تعداد موضوعات و مباحث مورد بررسی
 - ۲) تعداد دانشمندان مطرح
 - ۳) تعداد نوآوری‌های آموزشی
 - ۴) تعداد کتابهای منتشر شده
- ۷- ساختار و تشکیل اداری و آموزشی در کدام زیر گروه موضوعات آموزش و پرورش تطبیقی قرار می‌گیرد؟
 - ۱) ویژگی‌های نظام آموزش و پرورش و یا چند نظام دیگر آموزش و پرورش
 - ۲) آموزش و پرورش و توسعه اقتصادی
 - ۳) آموزش و پرورش و سیاست
 - ۴) آموزش و پرورش و جامعه
- ۸- توسعه اقتصادی و سطح سواد افراد یک جامعه در کدام یک از موضوعات و مسایل آموزش و پرورش تطبیقی است؟
 - ۱) اقتصاد و آموزش و پرورش
 - ۲) جامعه و آموزش و پرورش
 - ۳) سیاست و آموزش و پرورش
 - ۴) آموزش و پرورش ممالک دیگر
- ۹- مسئله آموزش و پرورش و محیط‌زیست در کدام یک از موارد مطالعات مربوط به تطبیقی طبقه‌بندی می‌شود؟
 - ۱) مسایل مربوط به آموزش و پرورش و جامعه
 - ۲) مسایل مربوط به آموزش و پرورش و اقتصادی
 - ۳) مسایل مربوط به سیاست و آموزش و پرورش
 - ۴) مسایل مربوط به ویژگی‌های نظام آموزش و پرورش

۱۰- مسیحیت (فرقه کاتولیک و پروتستان) و تاثیر آن بر آموزش و پرورش جزو کدام یک از مسایل مربوط به آموزشی و پرورش هستند؟

- (۱) آموزش و پرورش با سیاست
- (۲) آموزش و پرورش و مسایل جهانی
- (۳) آموزش و پرورش با جامعه
- (۴) آموزش و پرورش و مذهب

۱۱- آموزش و پرورش به منظور آگاهی مربوط به کدام یک از مسایل مطرح شده در زمینه آموزش و پرورش است؟

- (۱) آموزش و پرورش و جامعه
- (۲) آموزش و پرورش و اقتصاد
- (۳) آموزش و پرورش و مذهب
- (۴) آموزش و پرورش و سیاست

۱۲- ویژگی‌های آموزش و پرورش در کشورهای صنعتی جهان مربوط به کدام حوزه مطالعات تطبیقی است؟

- (۱) آموزش و پرورش اقتصاد
- (۲) شناخت نظام‌های آموزش دیگر ممالک جهان
- (۳) آموزش و پرورش و دین
- (۴) آموزش و پرورش و سیاست

۱۳- از جمله اهداف مطالعات تطبیقی در قلمرو آموزش و پرورش عبارت است از؟

- (۱) اقتباس فرهنگی و تقلید از الگوهای آموزشی ممالک موفق جهان می‌باشد.
- (۲) اقدام به اصلاحات آموزش پر دامنه در تشکیلات اداری نظام آموزش و پرورش است.
- (۳) توسعه همکاری فرهنگی و اعزام دانشمندان و دانشجویان از کشوری به کشور دیگر است.
- (۴) برنامه‌ریزی، معرفی نوآوری آموزشی، شناخت مسایل جهانی آموزش و پرورش است.

۱۴- کدام گزینه از موارد زیر تعریف دقیق‌تری از آموزش و پرورش تطبیقی به دست می‌دهد؟

- (۱) مقایسه زیر بنای اقتصادی، فرهنگی و سیاسی آموزشی است.
- (۲) مقایسه برنامه‌های آموزش و پرورش در کشورهای مختلف
- (۳) بررسی مبانی فلسفی نظام‌های آموزش در کشورهای مختلف
- (۴) بررسی سایر فرهنگ‌ها و نظام‌های آموزشی منتج از آنها به منظور کشف شباهت‌ها و تفاوت آنهاست.

۱۵- در تعریف آموزش و پرورش بین‌الملل گفته‌اند.

- (۱) گردهم آمدن دانشجویان و استادان ملل مختلف به منظور یادگیری از یکدیگر
- (۲) تحقیق در نظام‌های آموزش به قصد دستیابی به راهکارهایی برای حل مسائل آموزشی
- (۳) مطالعه نظام‌های آموزشی سایر جوامع و مؤسسات بین‌المللی
- (۴) استفاده از رویه‌ها، روشها و نظریه‌ها به منظور بررسی مسائل آموزشی

(سراسری ۸۶)

پاسخ تشریحی سوالات چهار گزینه‌ای تالیفی و سراسری فصل دوم

- ۱- گزینه ۱ صحیح است.
شعر موردنظر زیر مجموعه کشف حقایق و مسایل تربیتی کشور خودی از طریق تحلیل و شناخت مسایل نظام‌های آموزشی ممالک دیگر جهان (ص ۵۲)، کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده
- ۲- گزینه ۳ صحیح است.
این مسأله زیر مسأله ارزیابی مبتنی بر واقعیت‌نگری و پرهیز از خودشیفتگی فرهنگی منبعث از قوم‌گرایی و ... است. (ص ۵۲)، کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده
- ۳- گزینه ۲ صحیح است.
محقق به نام هرمان کن بوئر دست به انتشار مجله تعلیم و تربیت به ۳ زبان دنیا کرد. (ص ۵۵)، کتاب آموزش و پرورش تطبیقی احمد آقازاده
- ۴- گزینه ۴ صحیح است.
باید اذغان نمود که بیشتر مطالعاتی که در زمینه فرآیند نوآوری انجام شده براساس الگوی صنعتی است. (ص ۵۶)، کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده
- ۵- گزینه ۴ صحیح است.
کتاب‌هایی از آموختن برای زیستن نشانگر توجه به مسایل جهانی آموزش و پرورش است. ص ۵۷، از کتاب کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده
- ۶- گزینه ۱ صحیح است.
گفتنی است میزان فعال بودن یک ریشه علمی به تعداد موضوعات و مباحث مورد بررسی بستگی دارد.
- ۷- گزینه ۱ صحیح است.
کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده ص ۶۸
- ۸- گزینه ۱ صحیح است.
مربوط به اقتصاد و آموزش و پرورش است.
- ۹- گزینه ۱ صحیح است.
مسایل و موضوعات آموزش و پرورش و جامعه است. (کتاب روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده ص ۷۱)
- ۱۰- گزینه ۴ صحیح است.
گزینه ۲ مربوط به زیر گروه مسایل و موضوعات مربوط به مذهب و آموزش و پرورش (روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده ص ۷۳)
- ۱۱- گزینه ۴ صحیح است.
گزینه ۲ زیر گروه مسایل آموزش و پرورش و سیاست است. (روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده ص ۷۵)
- ۱۲- گزینه ۳ صحیح است.
گزینه ۲ زیرگروه مسایل مربوط به شناخت نظام‌های آموزش ممالک مختلف جهان است. (روش‌شناسی و تاریخ تحول دانش آموزش و پرورش تطبیقی و بین‌الملل احمد آقازاده ص ۷۷)